

Рецензия

На дисертационен труд на Веселина Теодорова Стаева на тема:

“Оптимизиране на специалната подготовка на висококвалифицирани състезателки по рафтинг”

За присъждане на образователната и научна степен “Доктор” в професионално направление 7.6 спорт, докторска програма “Теория и методология на спортната наука”.

Научен ръководител: доц. Весела Тренева, доктор

Рафтингът съчетава елементи от каяк, кану, воден слалом и гребане, но притежава специфика, която го прави различен от всички тях.

Това налага използването на система за подготовка, която в известна степен заимства елементи от изброените спортни дисциплини, като същевременно е съобразена със спецификата на дейността в рафтинга.

Литературният обзор е в обем от 58 страници. Структуриран е в 6 раздела. В първите два се проследява общата характеристика на спорта, видовете препятствия и класовете на трудност на различните водни трасета. Трети описва особеностите на спортно-тренировъчната дейност. Тема на четвъртия раздел е контролът и оценката на подготовката на състезателките по рафтинг. Раздел 5 обобщава информацията, изложена в предходните, а в последния, шести е формулирана работната хипотеза.

В обзора са посочени редица опити на чуждестранни специалисти за системен подход към спортната подготовка в рафтинга, както и липсата на подобни проучвания у нас.

Представената за рецензия дисертация преследва подобна цел и това само по себе си е достатъчен аргумент по отношение на нейната актуалност.

Като цяло главата е разработена компетентно и предоставя достатъчно информация за особеностите на спортно-състезателната дейност в рафтинга.

Описани са важните исторически моменти в развитието на спорта. Предоставени са данни за различни водни маршрути у нас и по Света. Детайлно са разгледани особеностите на бързо течащите води и поведението на водния поток. Коректно са описани проблемите свързани с контрола и оценката на подготвеността в процеса на спортната подготовка.

Някои от частите на обзора използват терминология със специфичен характер, която е разбираема за специалистите по рафтинг, но не непременно и за останалите читатели на работата.

Допуснати са и някои неточности. Например на стр.30 при описанието на изтеглянето на греблото е ползван изразът: “продължете, докато предният крак премине през греблото”. На стр. 33 в описанието на дъговидното загребване не става ясно на коя страна се “върти” греблото.

Препоръчвам текстуални корекции и допълнителни разяснения относно ползваните термини.

На този етап работната хипотеза следва да се преразгледа и редактира сериозно.

Главата “Цел, задачи, методика и организация на изследването” е в обем от 25 страници.

Целта на изследването е формулиране кратко и ясно. Поставените 5 задачи гарантират успешното ѝ постигане.

Използваните при изготвянето на дисертацията методи са:

- Литературно проучване.

- Тестиране, при което е използвана батерия от 24 теста за определяне на общата и специална подготвеност на състезатели по рафтинг.
- Педагогически експеримент, в който участват 10 състезатели, разделени в контролна и експериментална групи.
- Математико-статистически анализ.

Изследването и с продължителност 12 месеца.

Контингентът на изследването е съставен от 10 високо квалифицирани състезатели от два български клуба.

Провеждането на научно-педагогическия експеримент е съобразено с периода на пълноводие на реките в България.

Експерименталната методика за спортна подготовка е описана подробно.

Към раздела са приложени 15 таблици, носещи информация за:

- Структурата на нехничко-тактическите упражнения в рафтинга.
- Годишните тренировъчни планове на контролната и експерименталната групи.
- Структурата на тренировъчните мезоцикли.
- Структурата на микро циклите.

Батерията за определяне нивото на обща, специална физическа, техническа и тактическа подготовка на висококвалифицирани състезатели по рафтинг включва 25 теста, създаващи представа за:

- Антропометричните данни – 5 бр.
- Специфичните силови способности – 3 бр.
- Скоростната издръжливост – 2бр.
- Общата плувна подготовка – 1 бр.
- Взривната сила на горните крайници – 2 бр.
- Специфични рафтинг тестове – 12 бр.

Изследването е проведено в три етапа.

Първият етап на научния експеримент е проведен в периода от януари 2020г. до януари 2021г. Направен е анализ на състоянието на изследователския проблем в науката и практиката. Определени са целта и задачите, формулирана е работната хипотеза на изследването. Извършен е подбор на съдържанието на тестовата батерия за определяне нивото на обща и специална физическа подготовка на висококвалифицирани състезатели по рафтинг. Разработена е система от технико-тактически упражнения за оптимизиране на специалната подготовка по рафтинг.

Вторият етап - от януари 2021г. до януари 2022г. В рамките на научния експеримент е определено нивото на обща и специална физическа подготовка на висококвалифицирани състезатели по рафтинг от двете изследвани групи – контролна „К“ и експериментална „Е“ . Апробирана е авторската система от технико-тактически упражнения по рафтинг за специалната подготовка на висококвалифицирани състезатели.

Третият етап обхваща периода от месец януари 2022г. до януари 2023г. В неговите рамки е извършен анализ, обобщение, статистическата обработка и описание на резултатите от изследванията. Формулираи са заключенията, изводите и препоръките за практиката.

Анализът на резултатите в обем от 27 страници, съдържа три раздела.

Първият от тях разглежда резултатите от измерването на възрастовите и антропометрични показатели на висококвалифицираните състезатели по рафтинг.

Първите две таблици в този раздел дават информация за антропометричните данни на контингент на контролната и експерименталната групи.

В следващите две таблици синтезирано са представени резултатите от вариационния анализ на същите групи.

Таблица 3.5. сравнява директно възрастовите и антропометрични показатели на лицата от контролната и експерименталната група на научното изследва.

Систематизираните средноаритметични стойности на възрастовите и антропометрични показатели на двете изследвани групи са представени графично на стр 90.

Разделът завършва с корелационен анализ на възрастовите и антропометрични показатели на изследваните състезателки по рафтинг.

Във втората част от анализа, започваща на стр.94, авторът разглежда резултатите от тестовете за определяне нивото на общата физическа подготовка на състезателките.

Данните от първото и второто тестване за двете групи са представени в таблици 3.6 – 3.9.

Вариационният анализ на проведените тествания е онагледен в следващите четири таблици.

Предвид наличната информация трябва да се отбележи, че авторът се концентрира основно върху представянето на двете групи поотделно, но не прави генерализирани изводи относно сходствата и различията между тях, което би позволило по-надеждното регистриране на постигнатия прираст в резултатите.

Мнението ме е, че наличната информация не само позволява, но и изисква този раздел на анализа да бъде разширен.

Опит за задълбочаване в тази посока е направен чрез прилагането на Т-критерия на Стюдънт, в резултат на което на стр.105 са съпоставени директно постигнатите в крайното тестване резултати на двете групи.

Направен е обосноваият извод, че авторската методика има положителен ефект върху прираста на постиженията при експерименталната група.

След провеждане на корелационен анализ авторът изброява редица високи корелационни връзки и вътрешни корелации, но липсва неговия коментар относно възможните причини за това.

Последната част от анализа – стр.113 е съсредоточена върху показателите определящи нивото на специалната физическа подготовка на състезателките по рафтинг.

Следвайки модел, сходен с този на предишните два раздела, в отделни таблици са представени резултатите от проведените тествания в тихи и бързи води на двете групи в началото и в края на педагогическия експеримент.

Петте извода са изложени на стр. 144. Първият от тях е базиран на литературното проучване и сам по себе си е валиден аргумент, както за избора на темата на работата, така и за извеждането на изводи 2 и 3.

Извод 4 се отнася до показателите, характеризиращи нивото на общата физическа подготовка и произтича директно от част от проведените изследвания.

Последният извод е свързан с ефективността на експерименталната тренировъчна методика и постигнатия в резултат от нея прираст в спортните постижение при експерименталната група.

В края на работата са направени 5 препоръки от практическо естество, които без изключение произтичат от изследването и са логически свързани с направените изводи.

По време на предварителното обсъждане, Катедреният колегиум направи някои забележки и препоръки. Дисертантът и неговия научен ръководител са се съобразили с повечето от тях, в резултат на което качеството на труда се е подобрило значително.

В заключение, след като се запознах с предоставената ми за рецензия дисертация, смятам че тя притежава качествата, които позволяват Уважаемото жури да присъди на Веселина Теодорова Стаева образователната и научна степен “Доктор” в професионално направление 7.6 спорт, докторска програма “Теория и методология на спортната наука”.

С уважение:

доц. Йордан Донеv

Review

On the dissertation work of Veselina Teodorova Staeva on the topic:

"Optimization of the special training of highly qualified
Female rafters"

For awarding the educational and scientific degree, "Doctor" in professional direction 7.6 sport, doctoral program "Theory and Methodology of Sports Science".

Research supervisor: Associate Professor Vesela Treneva, PhD

Rafting combines elements of kayaking, canoeing, water slalom and rowing, but it has a specificity that makes it different from all of them.

This necessitates the use of a training system that to a certain extent borrows elements from the listed sports disciplines, while at the same time being tailored to the specifics of the activity in rafting.

The literature review is in a volume of 58 pages, structured in six sections. In the first two, the general characteristics of the sport, the types of obstacles and the difficulty classes of the various water courses are followed. The third describes the specifics of the sports-training activity. The topic of the fourth section is the control and evaluation of the training of the female rafting competitors. Section 5 summarizes the information presented in the previous sections, and in the last section, the sixth, the working hypothesis is formulated.

The review indicates a number of attempts by foreign specialists for a systematic approach to sports training in rafting, as well as the lack of similar studies in our country.

The dissertation submitted for review pursues a similar goal, and this in itself is a sufficient argument for its relevance.

In general, the chapter is competently developed and provides sufficient information about the peculiarities of the sport-competitive activity in rafting.

The important historical moments in the development of the sport are described. Data are provided for various water routes in our country and around the world. The features of fast-flowing waters and the behavior of the water flow are discussed in detail. The problems related to the control and assessment of preparedness in the process of sports training are correctly described.

Some of the parts of the review use terminology of a specific nature that is understandable to rafting specialists, but not necessarily to other readers of the work.

Some inaccuracies have also been admitted. For example, on page 30, when describing the oar pull, the expression is used: "continue until the front leg passes through the oar". On page 33, in the description of the arc sweep, it is not clear which side the paddle "spins".

I recommend textual corrections and additional clarifications regarding the terms used.

At this stage, the working hypothesis should be seriously revised and edited.

The chapter "Aim, tasks, methodology and organization of the research" is in a volume of 25 pages.

The purpose of the research is to formulate it briefly and clearly. The 5 tasks set guarantee its successful achievement.

The methods used in the preparation of the dissertation are:

- Literature survey.
- Testing in which a battery of 24 tests was used to determine the general and special fitness of female rafters.

- Pedagogical experiment, in which 10 contestants participate, divided into control and experimental groups.

- Mathematical and statistical analysis.

The study also lasts 12 months.

The research contingent was composed of 10 highly qualified female athletes from two Bulgarian clubs.

The scientific-pedagogical experiment was carried out in accordance with the period of high water of the rivers in Bulgaria.

The experimental methodology for sports training is described in detail.

Attached to the section are 15 tables containing information on:

- The structure of non-tactical exercises in rafting.
- The annual training plans of the control and experimental groups.
- The structure of training mesocycles.
- The structure of micro cycles.

The battery for determining the level of general, special physical, technical and tactical training of highly qualified female rafters includes 25 tests, creating an idea of:

- Anthropometric data – 5 pcs.
- Specific power abilities – 3 pcs.
- Speed Endurance – 2 pcs.
- General swimming training – 1 pc.
- Explosive strength of the upper limbs - 2 pcs.
- Specific rafting tests – 12 pcs.

The research was conducted in three stages.

The first stage of the scientific experiment was conducted in the period from January 2020. until January 2021 An analysis of the state of the research problem in science and practice was made. The goal and tasks are determined, the working hypothesis of the research is formulated. The content of the test battery was selected to determine the level of general and special physical training of highly qualified female rafting competitors. A system of technical-tactical exercises has been developed to optimize special rafting training.

The second stage - from January 2021. until January 2022 Within the framework of the scientific experiment, the level of general and special physical training of highly qualified rafting athletes from the two studied groups - control "K" and experimental "E" was determined. The author's system of technical-tactical rafting exercises for the special training of highly qualified athletes has been approved.

The third stage covers the period from January 2022. until January 2023 Within its framework, analysis, summary, statistical processing and description of research results were carried out. Conclusions, conclusions and recommendations for practice are formulated.

The analysis of the results in a volume of 27 pages, contains three sections.

The first of them examines the results of measuring the age and anthropometric indicators of highly qualified female rafting competitors.

The first two tables in this section provide information on the anthropometric data of a contingent of the control and experimental groups.

In the next two tables, the results of the variation analysis of the same groups are presented in a synthesis.

Table 3.5. directly compares the age and anthropometric indicators of persons from the control and experimental groups of the scientific study.

The systematized arithmetic mean values of the age and anthropometric indicators of the two studied groups are presented graphically on page 90.

The section ends with a correlation analysis of the age and anthropometric indicators of the researched female rafting competitors.

In the second part of the analysis, starting on page 94, the author examines the results of the tests to determine the level of the general physical fitness of the female athletes.

The data from the first and second testing for both groups are presented in tables 3.6 – 3.9.

The analysis of variance of the tests performed is shown in the following four tables.

Given the available information, it should be noted that the author mainly concentrates on the performance of the two groups separately, but does not make generalized conclusions about the similarities and differences between them, which would allow a more reliable registration of the achieved increase in the results.

It is my opinion that the available information not only permits but requires that this section of the analysis be extended.

An attempt to deepen in this direction was made by the application of Student's T-criterion, as a result of which the results achieved in the final testing of the two groups are directly compared on page 105.

The justified conclusion was made that the author's methodology has a positive effect on the growth of achievements in the experimental group.

After conducting a correlation analysis, the author lists a number of high correlations and internal correlations, but his comment on the possible reasons for this is missing.

The last part of the analysis - page 113 is focused on the indicators determining the level of the special physical training of the female rafting competitors.

Following a pattern similar to that of the previous two sections, separate tables present the results of the tests conducted in still and fast waters of the two groups at the beginning and at the end of the pedagogical experiment.

The five conclusions are set out on page 144. The first of these is based on the literature survey and in itself is a valid argument, both for the choice of the topic of the work and for the conclusion of conclusions 2 and 3.

Conclusion 4 refers to the indicators characterizing the level of general physical fitness and derives directly from part of the conducted research.

The last conclusion is related to the effectiveness of the experimental training methodology and the resulting increase in the sports achievements of the experimental group.

At the end of the work, 5 recommendations of a practical nature were made, which, without exception, stem from the research and are logically connected to the conclusions drawn.

During the preliminary discussion, the Faculty Board made some remarks and recommendations. The dissertation student and his supervisor have complied with most of them. As a result the quality of the work has improved significantly.

In conclusion, after having familiarized myself with the dissertation submitted to me for review, I believe that it possesses the qualities that allow the Honorable Jury to award Veselina Teodorova Staeva the educational and scientific degree "Doctor" in professional direction 7.6 sport, doctoral program "Theory and Methodology of sports science".

With respect:

Associate Professor Jordan Donev